

fionen har bygget paa de Oplysninger, den har indhentet fra Kommunerne. Som det ogsaa er fremhævet fra forskellige Sider, viser det sig, at det er Husmandsbrugene med 3 Røer, der stadig gaa fremad, det er altsaa det, som den naturlige Udvikling fører med sig, og som vi ikke burde forstyrre. Der er ogsaa et andet Forhold, jeg nævner at omtale. Det ærede Medlem for Fredensborg (S. Hage) meddelte forskellige Oplysninger fra Udlandet. Der er en Oplysning her i Betænkningen, som jeg vil tillade mig at læse nogle ganske faa Linier op af, fordi den forekommer mig at være saa overordentlig betegnende. Det er om Udsyking af Jordnede i Westpreussen; derom skriver Kommissionen: „Følge overensstemmende Beretninger fra sagkyndige, der have undersøgt Forholdene paa Stedet selv, ere de af Kolonisations-Kommissionen hidtil opnaaede Resultater fuldt ud tilfredsstillende, hvormed ikke er tænkt paa den politiske Side af Sagen, men kun paa den sociale og økonomiske. En nærmere Undersøgelse af det Omfang, hvori Loven har virket, har dog ingen Interesse her, idet de, der ad denne Vej have skaffet sig Jord og Hus, næsten udelukkende leve som selvstændige Jordbrugere; Antallet af dem, der have erhvervet sig faa smaa Gjenstande, at de ved Siden af ernære sig som Lønarbejdere hos det større Landbrug, er forholdsvis meget ringe.“ Se, her har Kommissionen fundet en Lovgivning, der har beskæftiget sig med et lignende Forhold, som det, vi her staa i Begreb med at behandle, og som har arbejdet paa en Maade, som viser sig i social og økonomisk Henseende at være overordentlig fordelagtig. Det ere alle enige om, men det har ingen Interesse for os, siger Kommissionen, fordi der er faa overordentlig faa Jordbrug derude i Westpreussen, hvor denne Lov er bleven benyttet, der ere saa smaa, at Gjerner kunne arbejde for de større Jordbrug. Det, som Kommissionen særlig har lagt Vægt paa, er altsaa at skaffe den nødvendige Arbejdskraft. Det er, synes jeg, det svageste Punkt i hele Kommissionens Arbejde, at den er gaaet bort fra den oprindelige Opgave. Jeg kan i alt Fald efter Loven om Medfættelsen af en Landbokommission kun se, at Opgaven er den paa gunstigste Maade at skaffe Jord til Landarbejdere. Men ved Siden deraf har Kommissionen haft en anden Opgave, nemlig at binde den fornødne Arbejdskraft der, hvor de større Jordbrug trængte dertil. Jeg ser ikke, at det er i Overensstemmelse med Lovens Bogstav, og jeg haaber heller ikke, at det er i Overens-

stemmelse med den Aand, om jeg saa maa sige, eller med den Overenskomst, som har været til Stede, den Gang denne Lov blev givet. Meningen har dog sikkert været, at det skulde være til Gavn for Landarbejderne, men Kommissionen har, som sagt — det udtaler den selv her paa flere forskellige Steder — ogsaa haft et andet Formaal, nemlig det, at skaffe Landbruget Arbejdskraft. Ved sine Spørgsmaal til Sogneraadene søger den at faa Klarhed over, om der mangler Arbejdskraft i Kommunerne, og den kommer til det Resultat, at det netop er Tilfældet i de Kommuner, hvor der er Trang til Arbejdskraft, og hvor man har vanskeligt ved at erhverve Jord, navnlig i Fæsteegne. Naar den fastsatte Grænsen for Middejord til 6 Tdr. Land, udtalte den tillige, at det er nødvendigt at sætte det hertil, da ellers Driften af Lodderne vil lægge for stærkt Beslag paa Gjernes Arbejdskraft. Jeg beklager i høj Grad, at dette Hensyn helt igennem har været bestemmende for Kommissionen med Hensyn til Jordloddernes Størrelse, fordi man derved er gaaet helt udenom det naturlige Formaal at skaffe det størst mulige Udbytte af Jorden, idet de to Hensyn ikke kunne forenes. Jeg maa her bemærke, at det forekommer mig ikke, at Loven kan hjælpe noget i den Retning. Jeg vilde ellers være enig med det ærede Medlem for Skelstor (Scavenius), naar han udtalte, at han ikke kunde forstaa, at man kunde have noget imod at hjælpe Landbruget til Arbejdskraft, naar man tillige kunde hjælpe Husmændene, men jeg kan ikke indse, at man ved de saa Huslodder, her er Tale om, en Huslod aarlig i hver Kommune i Løbet af 5 Aar, paa en virkelig følelig og betydningsfuld Maade kan bidrage til at skaffe den fornødne Arbejdskraft til Beje. Nej, det, som trykker Landbruget, er, at mange af vore yngre og bedste Kræfter rejse til Købstæderne eller til Udlandet. Men til at forhindre, at Landarbejderne rejse bort fra Landet, hjælper kun det at skaffe dem bedre Kaar herhjemme. Ved en fornuftig Toldrevision vil vi kunne lægge en Dæmper paa den unaturlige Bevægelse, der foregaar ved Ind- eller Udvandringen til Købstæderne, men den Vej, Lovforslaget anviser, hjælper ikke i denne Henseende Landbruget synderlig. I det jeg agter at gaa uden om de øvrige Bestemmelser i Loven, skal jeg blot med Hensyn til den ene Femtedel, som Arbejderen skal medbringe, sige, at naar Ministeren baade her og med Hensyn til Rentefriheden af en Del af Beløbet har fulgt Kommissionens Mindretal, altsaa paa ethvert Punkt, der